

Being to some degree or another engaged in three of these initiatives out of four, I can definitely state that those are the true Monument (Wo)Men of Ukraine – the protectors of the national cultural heritage, which deserve a separate article or even a book written about them. This would include the story of the director of Chernihiv historical museum named after V. Tarnovsky Serhiy Layevsky, who lived in the museum since the first days of war and hosted dozens of locals in the basement for almost two months; the story of the head of the museum collections department of the Galagan Art Museum Maryna Hrytsenko, who moved in with her little daughter to safeguard the collection from looters, living without electricity, water, or heat all through the siege of Chernihiv by Russian troops; the story of the director of Melitopol Museum of Local Lore Leila Ibragimova, a Crimean Tatar and twice refugee, whom Russian soldiers kidnapped and interrogated in order to find the museum collection of Scythian gold, which she never gave up, and many-many other stories of personal bravery, true dedication to one's mission, and indisputable patriotism.

As a conclusion, it seems important to note that Russian troops are on a mission to extinguish Ukrainians as a nation, as there is no other possible explanation to all their atrocities. And in doing so, they are aiming at cultural heritage, as it is the evident material proof of the Ukrainian millennia-old culture which they cannot claim and possess, and therefore feel the need to destroy. They aim for the cultural DNA of Ukrainians – our intangible and tangible cultural heritage, our historical sites and museum collections. But our museum and heritage professionals fight back as fiercely and selflessly as do our soldiers on their frontlines, and with such outstanding support from our international partners we are destined to win in this epic existential clash. The only open issue is the price to be paid – both human and cultural. At least, that is how it appears to be on the 88th day of the Russian-Ukrainian war.

Milena CHORNA
State Agency of Ukraine on Arts and Artistic Education
Museum and Monuments Studies Institute
milena.chorna@gmail.com

Fórum mládeže světového dědictví a Fórum site managerů světového dědictví

Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví (dále jen „Úmluva“) a její prováděcí směrnice určují aktéry a procesy, kterými se řídí sestavování Seznamu světového dědictví a péče o něj. Hlavní každoroční událostí je zasedání mezivládního Výboru pro světové dědictví (dále jen „Výbor“), kde jsou projednávány všechny potřebné agendy.¹ Zasedání Výboru je velmi sledovanou událostí a účastní se ho především delegace reprezentující členské státy Výboru daného volebního období, zástupci oficiálních poradních organizací, Centra světového dědictví a dalších subjektů. Ostatní signatářské státy Úmluvy mohou být zastoupeny delegacemi v roli tzv. pozorovatelů (observers), což většina smluvních stran Úmluvy využívá.

Se vzrůstajícím důrazem na transparentnost a participativní povahu ochrany světového dědictví vzrostl i zájem orgánů UNESCO o zapojování dalších aktérů a specifických skupin do témat, která se světovým dědictvím souvisejí. Roste důraz především na informování a zapojování místních komunit a jejich představitelů, mládeže a zejména těch osob, které přímo na místní úrovni v jednotlivých státech nesou odpovědnost za péči o památky globálního významu.

Přibližně před deseti lety se zcela změnila povaha zasedání Výboru, jež původně probíhala „za zavřenými dveřmi“, s pečlivým hlídáním registrací a akreditací médií. Nyní jsou přenášena na internetu, s možností zpětného dohledání konkrétních částí. Tím se pro kohokoli zainteresovaného otevřela příležitost pochopit mechanismy jednání. Přesto je velmi potřebné vytvářet podmínky, aby se mohli tématu věnovat koncentrovaně a s odborným vedením.

Takovými novějšími nástroji a nyní již i standardním obohacením každoročního zasedání Výboru pro světové dědictví a období před ním jsou i dvě významné aktivity: *Fórum mládeže světového dědictví* (World Heritage Youth Forum) a *Fórum site managerů světového dědictví* (World Heritage Site Managers' Forum). S ohledem na zatím nižší míru účasti zástupců České republiky na těchto fórech, ale zároveň i na určité analogie ve střední Evropě doplňuje tento článek ve větším detailu základní informace, která je obsažena v úvodním článku tohoto čísla.²

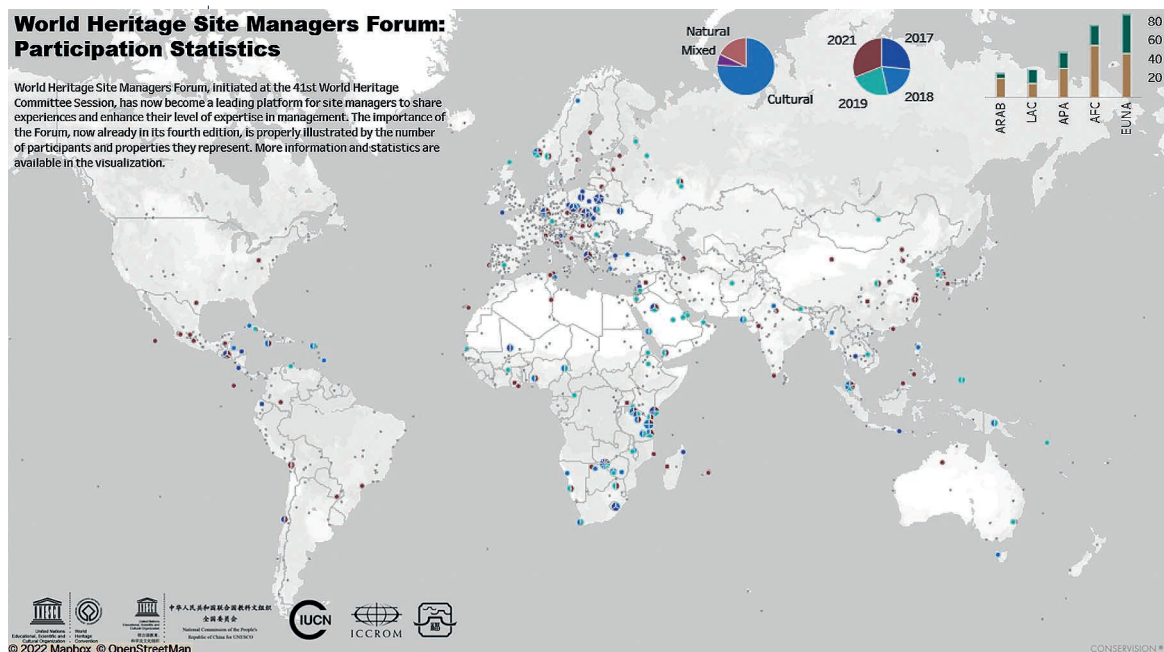
Fórum mládeže světového dědictví

Starší iniciativou, rozvíjenou od poloviny 90. let 20. století, je Fórum mládeže světového dědictví.³ Navazuje na vzdělávací programy zaměřené na světové dědictví, jejichž cílem je podporovat mezikulturní poznávání a výměnu tím, že spojuje studenty a učitele z různých částí světa. Takto je ostatně formulován i článek 5 Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a celá její hlava VI (Vzdělávací programy), které signatáře zavazují k vyvíjení co nejširších forem vzdělávání a informačních nástrojů ve prospěch světového dědictví. První Fórum mládeže světového dědictví proběhlo v roce 1995 v norském Bergenu⁴ a od té doby se po celém světě konalo již více než 30 mezinárodních, regionálních a národních setkání mládeže.⁵

Pro studenty je Fórum příležitostí k setkání s mladými lidmi z jiných zemí, ke sdílení názorů na témata kulturního a přírodního dědictví a pro mnohé z nich i možnost objevit pro sebe novou roli v jejich ochraně. Pro učitele, kteří se fóra účastní, je to příležitost diskutovat o nových vzdělávacích přístupech, přispět ke vzdělávacímu materiálu *Světové dědictví v mladých rukou*,⁶ který vede mládež ke vztahu ke světovému dědictví, a rozvíjet předpoklady pro rozvoj vzdělávacích aktivit v oblasti světového dědictví. Kdykoli je to organizačně možné, jsou do agendy fóra začleněny praktické aktivity pro rozvoj dovedností účastníků.

■ Poznámky

- 1 Více k úlohám Výboru obsahují články 8–14 Úmluvy a články 19–26 Prováděcích směrnic k jejímu naplňování.
- 2 Viz Věra Kučová, *K 50. výročí přijetí Úmluvy o ochraně světového dědictví* v tomto čísle.
- 3 Faktické údaje této části byly připraveny podle údajů dostupných v příslušné části portálu Centra světového dědictví, dostupné zde: <https://whc.unesco.org/en/youth-forum/>, vyhledáno 31. 3. 2022.
- 4 Podrobně o úvodní myšlence, cílech a závěrech zde: <https://whc.unesco.org/en/activities/132/>, vyhledáno 31. 3. 2022.
- 5 Přehled všech setkání a jejich lokací je dostupný zde: <https://whc.unesco.org/en/youth-forum/>, vyhledáno 31. 3. 2022.
- 6 The World Heritage in Young Hands Kit, <https://whc.unesco.org/en/educationkit/>, vyhledáno 31. 3. 2022.

1

Obr. 1. Graf ukazující místa a narůstající účast na World Heritage Site Managers Forum v letech 2017–2021. Převzato z: <https://whc.unesco.org/en/wbsmf2021/>. Dostupné pod licencí Creative Commons (CC BY).

Již od roku 2006 jsou některá Fóra mládeže světového dědictví pořádána také ve spojení s výročním zasedáním Výboru pro světové dědictví, zpravidla před ním či v překryvu s jeho úvodními dny. Součástí zasedání Výboru je pak prezentace společně formulovaného názoru mladé generace. Pro účastníky jde o příležitost k přímému setkání se členy Výboru a jeho poradních orgánů za účelem projednání Úmluvy a její implementace. Výsledky Fóra mládeže předkládá Výboru delegace mládeže, respektive jsou veřejně slavnostně prezentovány, což je pro mluvčí kolektivu mladých bezpochyby významný okamžik, přibližující je zároveň „velkému světu“ agendy.

Zatímco mladí lidé mohou vzájemně bilancovat, co znají ze svých vlastních zemí, jejich učitelé si zpravidla uvědomují, jak nedostatečné jsou i jejich znalosti o ochraně kulturního nebo přírodního dědictví, přestože se tato témata dotýkají mnoha školních předmětů, od historie přes matematiku až po životní prostředí, chemii a umění.

I v České republice známe argumenty o tom, že školní osnovy jsou již plné a v důsledku po-

třeby zařazování dalších informací do výuky zbývá jen málo času na výlety a návštěvy významných míst. Je potěšující, že právě v souběhu získávání informací o závazcích plynoucích z Úmluvy o ochraně světového dědictví (viz výše) si účastníci uvědomují, že školní teorie bez možnosti prohlídky na místě má mnohem slabší účinek a výlety a návštěvy muzeí atd. nelze pokládat za doplňkové aktivity, ale naopak nezbytnou součást vzdělávání, vyžadující profesionální přípravu a průběh. Zapojení učitelé potvrzují, že někteří zúčastnění studenti po takovém několikadenním setkání vážněji zvažují památkovou péči nebo ochranu přírody jako své budoucí povolání nebo alespoň dokáží nahlížet na své domovské místo s obnoveným a hlubokým zájmem.

Stalo se i běžnou praxí, že na závěr mladí účastníci vydávají společnou výzvu ve prospěch světového dědictví. Hned první, výše zmíněné Fórum v Bergenu zakončil výstup, v němž je mimo jiné uvedeno, že „... Projekt UNESCO pomohl vzbudit zájem, úctu a nadšení pro vlastní dědictví a ochotu zapojit se do jeho zvelebování a ochrany“.

Není zde prostor citovat postřehy z množství zpráv o těchto setkáních, nicméně formát mezinárodní komunikace pro světové dědictví zaujaté mládeže, vybraných pedagogů a expertů může být inspirativní i pro praxi na národní úrovni.

Výběr účastníků těchto setkání zpravidla probíhá formou konkurzu, kdy se zájemci předem hlásí a Centrum světového dědictví spolu s organizátorem vybírají složení kolektivu pro daný rok tak, aby odpovídal jak regionům světa, genderové vyváženosti, vzdělanostnímu základu přihlášených, ale i určité typologii statků světového dědictví a zvolenému tématu. To má zajistit kvalitu akce a předpoklady pro užitečnou diskusi.

Od roku 2017 se název setkání mírně proměnil na *Fórum mladých odborníků světového dědictví* (World Heritage Young Professionals Forum), což více odpovídá jeho obsahu. Časový překryv s částí zasedání Výboru jako významný bonus pro zástupce mladé generace zůstává.

V důsledku pandemie covid-19, jež v letech 2020–2021 limitovala mnoho akcí, proběhlo dosud poslední „tradiční“ Fórum mladých profesionálů světového dědictví v roce 2019 v Baku. Právě v rámci statku světového dědictví v Baku (plným názvem *Walled City of Baku with the Shirvanshah's Palace and Maiden Tower*) vzniklo v nedávné době mnoho měřítkem nepřiměřených staveb. Výsledky péče o zdejší dědictví byly vícekrát předmětem jednání Výboru a v období 2003–2009 bylo Baku dokonce zapsáno na Seznam světového dědictví v ohrožení, jak v důsledku zemětřesení v roce 2000, tak i kvůli návazným velkým projektům, jež se i v souvislosti s obnovou města objevily. Jako

2

Obr. 2. Osmadvacet mladých zástupců z 26 zemí se zúčastnilo zahajovacího ceremoniálu Fóra mládeže světového dědictví Na křižovatce mnohovrstevného dědictví konaného 30. 6. 2016 v Istanbulu. Převzato z: whc.unesco.org/en/documents/143349. Dostupné pod licencí Creative Commons (CC BY). Foto: Didar Ye_ilyurt, 2016.

Obr. 3. Účastníci V4 Heritage Academy konané v Českém Krumlově v červenci 2019. Převzato z: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-instituce/zpravy/44580-cesky-krumlov-hosti-pamatkare-statu-v4>. Dostupné pod licencí Creative Commons (CC BY). Foto: Milan Křištof, 2019.

profilové téma Fóra bylo proto zvoleno *Světové dědictví: Místní poznatky o globálních výzvách* (World Heritage: Local Insights for Global Challenges). Třicet účastníků Fóra mohlo v praxi vidět složitosti ochrany světového dědictví nejen v terénu, ale věnovali se i mnoha aktuálním teoretickým tématům, včetně Nové městské agendy (New Urban Agenda), Historickým kulturním krajinám (Historic Cultural Landscapes) a Cílům udržitelného rozvoje (the Sustainable Development Goals). Zúčastnili se rovněž četných diskusí a přednášek; součástí byla skupinová práce a návštěvy na místě, vedené místními a mezinárodními odborníky.⁷ Deklarace z Baku,⁸ prezentovaná v rámci 43. zasedání Výboru světového dědictví, například potvrdila obdobnost globálních výzev pro urbanistické dědictví se světovým statusem, včetně zdůraznění místních komunit, které by měly mít na úrovni statků světového dědictví ústřední roli v interakci mezi lidskou společností a přírodou.

3

Letní památková škola zemí V4

Za Českou republiku jsme na *Fóru mladých odborníků světového dědictví* měli zatím jednoho účastníka v roce 2017. To ale neznamená, že zvyšování kapacit a přenos znalostí mezi mladou generací podceňujeme. Určitou analogií, ovšem pod jiným názvem, je *Letní památková škola zemí V4* (V4 Heritage Academy), kterou již více než 10 let pořádá Mezinárodní kulturní centrum v Krakově ve spolupráci s partnerskými státy Visegrádské čtyřky.

I když název akademie neobsahuje přímo „světové dědictví“, kurz se obsahově brzy vyprofiloval tak, že témata ochrany, praktického managementu a dalších aspektů péče o kulturní památky se koncentruje na správu památek světového dědictví. Základem jsou obecné přednášky zkušených lektorů, přednesené v úvodních dnech v Krakově, a poté navazují exkurze a praktické části, zacílené na statky světového dědictví. V této části státy V4 rotují v organizačním i programovém zajištění.

Vzdělávací kurz je určen pro památkáře ve věku 25 až 40 let, většinou se účastní pracovníci památkových institucí, ale jsou doplňováni i studenty příslušných škol nebo site managery. Kolektiv doplňují lektori, přičemž většinou vždy dominují ti z pořadatelské země. Z organizačních důvodů byl zatím zvolen každoroční limit pěti účastníků za každý ze čtyř států, ale i tak již kurzem prošlo mnoho mladých odborníků. Česká republika byla zatím garantem dvou Letních škol. V roce 2015 byla základem přednášek a terénních exkurzí Telč a tamní pracoviště NPÚ. Další ročník s gescí České republiky proběhl v roce 2019, s odbor-

nou garancí ÚOP a ÚPS NPÚ v Českých Budějovicích, a konal se ve Studijním centru v areálu Státního hradu a zámku v Českém Krumlově.⁹ Podobně jako u světového Fóra mladých odborníků světového dědictví je i pro Letní památkovou školu zemí V4 spolupořádající země vždy vybráno určité aktuální téma, které mladí lidé v intenzivních workshopech probírají a na závěr prezentují. V létě 2019, těsně před pandemií covid-19, byl hlavní problematikou rozvoj cestovního ruchu v památkách světového kulturního dědictví UNESCO a *overturismus*. Paradoxně vzápětí zakusily lokality světového dědictví důsledky útlumu turismu v národním, ale zejména mezinárodním měřítku, kdy si ty dosud turismem přetížené svou ekonomickou závislost na jeho výnosech uvědomily.

Fórum site managerů světového dědictví

Mladším typem setkávání významných aktérů ochrany světového dědictví a péče o ně na globální úrovni je *Fórum site managerů světo-*

■ Poznámky

7 Atmosféru a tematické bohatství částečně přibližuje zpráva na webu Centra světového dědictví, dostupná zde: <https://whc.unesco.org/en/activities/958>, vyhledáno 31. 3. 2022, a krátká reportáž dostupná na YouTube: <https://www.youtube.com/watch?v=1DZmTyZfvl>, vyhledáno 31. 3. 2022.

8 Informace a deklarace viz pozn. 7.

9 Základní fakta o akci obsahuje zpráva na webu NPÚ: <https://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/npu-jako-instituce/zpravy/44580-cesky-krumlov-hosti-pamatkare-statu-v4>, vyhledáno 31. 3. 2022.

Obr. 4. Národní setkání site managerů v Dačického domě v Kuntě Hoře, úvodní blok. Foto: Monika Pravidová, 2021.

vého dědictví (World Heritage Site Managers' Forum), dále též „WHSMF“.

V obecných manuálech Centra světového dědictví i v různých expertních publikačních výstupech, včetně těch v České republice,¹⁰ se již řadu let objevuje teze, že klíčovými aktéry systému světového dědictví jsou site manažeři. Ti se v dokumentech často objevují jako přímí nositelé odpovědnosti nebo osoby, které na místní úrovni alespoň organizují zázemí pro manažerské rozhodování. Potvrzuje se, že jsou v národních systémech péče o světové dědictví definováni velmi různě, jejich přímé kompetence jsou rozličné a většinou nedostačující. Přesto se od nich často očekává i gesce za provádění rozhodnutí přijatých Výborem, nejen za přípravu zpráv o stavu statku vyžádaných rozhodnutím Výboru. Je z jedné strany jisté, že veškerou váhu a odpovědnost za detailní naplňování Úmluvy nelze očekávat přímo z centrální úrovně států, i když po právní stránce to jsou ony, kdo jsou světovému společenství jako signatáři Úmluvy odpovědné. Důraz na činnost aktérů detailně znalých místa má tedy logiku, na druhé straně ani Prováděcí směrnice k naplňování Úmluvy pozici site managera více nekomentují (a zatím jsme nezjistili, že by někde byla pozice site managera zakotvena zákonem). V řadě zemí, včetně České republiky, navíc site manažeři donedávna nebyli dostatečně přímo zapojeni do rozhodovacích procesů, přestože existence pozice site managera a jeho aktivní zapojení byly například již součástí vyplňování dotazníků 2. periodického reportingu.¹¹

Právě s cílem upozornit na site managery jako významné aktéry naplňování Úmluvy uspořádalo Polsko v roce 2017, tedy v době své role hostitelské země, v Krakově 41. zasedání Výboru, vůbec první Fórum manažerů statků světového dědictví. Jejich několikadenní soustředění, naplněné obecnou edukací o tématech Úmluvy a praktickými workshopy, ukázalo efektivitu takto pojaté aktivity, koncentrované na posilování kapacit k dosažení účinnější ochrany výjimečné světové hodnoty statků světového dědictví.

Polská iniciativa byla velmi pozitivně komentována a hned v letech 2018 a 2019 v ní pokračovalo Bahrajnské království (Manama, 2018) a Ázerbájdžán (Baku, 2019) ve spojení

4

se 42. a 43. zasedáním Výboru.¹² I přes organizační problémy s pandemickou situací covid-19 na tuto novou tradici navázala v roce 2021 i Čína jako hostitelská země 44. zasedání Výboru a ve spolupráci s Centrem světového dědictví a vedením ICCROM a IUCN hostila 4. ročník WHSMF, vzhledem k pandemické situaci ale v online režimu. To oproti třem předchozím vybrané účastníky ochudilo o možnost přímého seznámení a poznání některých míst in situ, na druhé straně to pořadateli usnadnilo zapojit širší počet účastníků, jichž bylo v některých dnech soustředění až 100.¹³

Setkávání site managerů v České republice

Rovněž v České republice je již řadu let zdůrazňován význam pozic site managerů a role konkrétních osob pro každý ze statků světového dědictví. Velmi milou shodou okolností je to, že právě s cílem posílení významu site managerů i jejich vzájemného seznámení včetně výměny informací bylo první národní setkání site managerů zorganizováno v lednu 2017, tedy v témže roce jako první akce v Polsku. Byla tak na národní úrovni založena tradice, o níž ale nebylo nad rámec standardních zápisů pro potřeby přímých účastníků blíže referováno. Pro tematické číslo *Zpráv památkové péče* o různých aspektech naplňování Úmluvy a zejména WHSMF se představení národní paralely přímo nabízí, takže níže jsou alespoň ve zhuštěné formě uvedena hlavní fakta:

První setkání bylo organizováno společně s Ministerstvem kultury ČR a Národním památkovým ústavem poměrně skromně v jedné z jednacích místností na Ministerstvu kultury.

Šlo o půldenní schůzku, jejímž hlavním smyslem bylo vzájemné seznámení. Program byl obohacen několika přednáškami zajištěnými pro přítomné ze strany pracovníků ministerstva a NPÚ. Z řídicích pracovníků byli přítomni jak ředitel odboru památkové péče, tak vedoucí oddělení UNESCO a mezinárodní spolupráce – odboru mezinárodních vztahů.

Součástí prezentací byly i vybrané výsledky z analýzy 2. periodického reportingu, v němž se z odpovědí site managerů napříč regiony světa prokázal význam a zájem o jejich aktivní zapojování do sledování stavu statků světového dědictví.¹⁴ Hned na této schůzce dostali při-

■ Poznámky

10 Např. Věra Kučová – Olga Bukovičová, *Světové dědictví a Česká republika*, Praha 2018, s. 45–55. Dostupné zde: <https://www.npu.cz/portal/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/pamatkovy-fond/pamatky-s-mezinarodnim-staturem/fotografie%20pamatek%20UNESCO/Pamatky%20UNESCO%20web.pdf>, vyhledáno 31. 3. 2022.

11 Z odpovědí dotazníkového šetření, jež organizovalo Centrum světového dědictví, alespoň vyplynulo, že jsou ve většině statků určeni.

12 Výsledky prvních tří setkání WHSMF lze najít na adresách: rok 2017, <http://whc.unesco.org/en/events/1394/>, vyhledáno 31. 3. 2022, rok 2018, <http://whc.unesco.org/en/events/1435/>, vyhledáno 31. 3. 2022, rok 2019, <http://whc.unesco.org/en/events/1477/>, vyhledáno 31. 3. 2022.

13 Další podrobnosti o WHSMF roku 2021 je možno nalézt na webové adrese: <https://whc.unesco.org/en/events/1586>. a <https://www.44whcfuzhou2021.cn/en/aboutforum.html>, vyhledáno 31. 3. 2022.

tomní site manageri příležitost představit svou pozici a hlavní řešené problémy. Již tehdy se potvrdilo, že většinou nemají dost pravomocí a nástrojů, aby mohli účinně implementovat přijatá rozhodnutí nebo pomáhat dalším relevantním stranám zapojit se do procesů světového dědictví.¹⁵

Druhá národní schůzka site managerů se konala v únoru 2018 opět na půdě Ministerstva kultury, tentokrát v největším jednacím sále Nostického paláce, tzv. Konírně, a v rozšířeném formátu. Za NPÚ byli kromě pracovníků oddělení památek s mezinárodním statutem přizváni například i všichni pracovníci zajišťující národní monitoring statků světového dědictví.

Význam setkání potvrdily i úvodní zdravotní akce zahájené osobně náměstkem ministra a za generální ředitelství NPÚ odborná náměstkyně. V programu hovořil i viceprezident Českého národního komitétu ICOMOS, který například z vlastní zkušenosti obohatil diskusi o optimálním složení poradních skupin světového dědictví (*steering group*), jež jsou pro činnost site managera velmi důležitou oporou i korektivem činností na místní úrovni. Vysvětlil i roli národního kolektivu ICOMOS, který je dle obecných pravidel standardně zapojován do komunikace ve věcech světového dědictví s centrálou ICOMOS v Paříži. Novinkou bylo také přizvání site managerů pro statky, jež byly v té době ve fázi přípravy nominační dokumentace nebo v procesu hodnocení. Ti měli i přímé zkušenosti z komunikace se svými zahraničními partnery.¹⁶

V podobném složení účastníků proběhlo na začátku března 2019 třetí setkání,¹⁷ jehož hlavní náplní byla podrobnější prezentace publikace NPÚ zaměřené na světové dědictví obecně a v České republice v detailu a možnosti jejího využití v lokální správě. Kniha je koncipována právě jako příručka, ve které jsou i role site managerů více vysvětleny.¹⁸

V roce 2020 bylo setkání rovněž detailně připraveno, ale situace s pandemií covid-19, nastupující v ČR v první vlně právě v březnu toho roku akci nakonec zhatila, a to i přes snahu o její přesun na podzim. Protože se na jaře 2021 opakovala „vlna limitů setkávání“, hrozila již ztráta kontinuity a stagnace rozvíjení méně formální komunikace. Zasluhou vedení města Kutná Hora, které (též shodou nemilých pandemických okolností) muselo v roce 2020 velmi redukovat oslavy 25. výročí zápisu statku *Kutná Hora: Historické centrum města s kostelem sv. Barbory a Katedrála Panny Marie v Sedlci* na Seznam světového dědictví, však národní Fórum site managerů mohlo proběh-

nout. Od léta 2021 site manager této lokality a zároveň místostarosta města¹⁹ spolu s aktivní Nadací Kutná Hora jako nositelem činnosti tamní *steering group* aktivně nabízeli zázemí pro schůzku. Díky tomu se podařilo čtvrté setkání site managerů ve dnech 11.–12. listopadu 2021 v Kutné Hoře realizovat a na rozdíl od online mezinárodního čtvrtého Fóra WHSM (viz výše) šlo o setkání fyzické a poprvé u nás dvoudenní. Význam prvního výjezdního setkání podpořili opět přední představitelé za Ministerstvo kultury i NPÚ, když rozšířené zdravotní přednesli osobně náměstek ministra kultury a za generální ředitelství NPÚ odborná náměstkyně.²⁰ V programu hovořil i ředitel odboru památkové péče, který podrobněji uvedl jedno z hlavních témat, jímž je záměr větší úpravy systému národního monitoringu a příprava na třetí periodický reporting, kterého se bude i Česká republika v rámci regionu Evropa a Severní Amerika v období 2022–2023 již aktivně účastnit. Jeho úvod byl pak doplněn prezentacemi ze strany NPÚ, který dlouhodobě národní monitoring organizuje a novou metodiku již chystá.

V rámci přípravy na setkání byli site manageri předem požádáni o vlastní krátké prezentace k představení své pozice i v místech řešených témat. Protože od prvního setkání do podzimu 2021 v České republice vzrostl počet lokalit světového dědictví o čtyři (!), z nichž jsou některé i mezinárodní a sériové povahy, vyplnilo Fórum site managerů jako hlavní blok programu skutečně mnoho hodin. Potvrdilo se, že pokud má mít do budoucna podobné setkávání dobré výsledky a být skutečnou platformou pro sdílení zkušeností a názorů site managerů, bude potřebný alespoň dvoudenní prostor. Přitomní si slíbili, že z důvodů praktických i k využití příležitosti nejen probrat témata obecná, ale i sdílet poznatky z příkladů obnov v místě konání bude užitečná rotace organizátorů. Nelze zcela předjímat, jaké k tomuto záměru budou finanční, epidemiologické i kapacitní možnosti, ale již po čtyřech ročních lze označit právě takové schůzky za velmi efektivní doplnění dosavadních činností na národní úrovni.²¹

Závěrem

Jak bylo již v úvodu zmíněno, UNESCO, Centrum světového dědictví a poradní organizace Výboru pro světové dědictví do aktivní ochrany výjimečných hodnot světového dědictví stále více zapojují co nejširší skupiny osob. Naplnění základního závazku uchování těchto míst v dobré kondici obecně vyžaduje expertní a manažerské znalosti a samozřejmě přiměřené kapacity

a finanční prostředky. Množství aktérů je nyní oproti počátečním létům naplňování Úmluvy, kdy dominovala odborná složka, poměrně vysoké: od odpovědných subjektů, jimiž jsou zejména politické reprezentace států Úmluvy, jejich úřady a odborné složky, po zástupce místních komunit, včetně mládeže. Expertní garance by samozřejmě měla převažovat, ale široký společenský rozměr má velký význam. Podobně jako by na národní úrovni památková péče a ochrana přírody a krajiny obtížně hledaly podporu pro své působení, pokud by jim širší společnost nerozuměla, tak i v mezinárodním kontextu je nezbytné sdílet hlavní myšlenky Úmluvy o ochraně světového dědictví právě s těmi, kteří přímo stav světového dědictví řídí. Uchování výjimečných hodnot i pro příští generace vyžaduje rozvíjení lidských kapacit a aktivní vytváření podmínek pro výměnu názorů a zkušeností a pro vzdělávání je toho nezbytnou součástí.

Ing. arch. Věra KUČOVÁ
NPÚ, Generální ředitelství v Praze
kucova.vera@npu.cz

■ Poznámky

14 Zápis a jeho přílohy jsou uloženy ve spisovně NPÚ pod č. j. NPU-310/2156/2017.

15 Připomeňme, že to bylo v době, kdy byl v pokročilé fázi projednávání Zákon o ochraně památkového fondu, který měl mimo jiné za cíl památky s mezinárodním statutem a konkrétně světové dědictví jako významné téma do národní právní úpravy začlenit.

16 Zápis a jeho přílohy jsou uloženy ve spisovně NPÚ pod č. j. NPU-310/27138/2018.

17 Zápis a jeho přílohy jsou uloženy ve spisovně NPÚ pod č. j. NPU-310/26215/2022.

18 Viz Kučová – Bukovičová (pozn. 10).

19 Panu Mgr. Vítu Šnajdrovi patří na tomto místě velké poděkování, neboť byl již v roce 2020 zástupcem na setkání Organizace měst světového dědictví (již je Kutná Hora členem) v Krakově a v roce 2021 také aktivním účastníkem mezinárodního WHSMF a obecně byl ochoten zastupovat ČR i na dalších online akcích.

20 O akci a významném místě setkání, kterým je Dačického dům v historickém jádru města, informoval i měsíčník *Kutnohorské listy*: https://kutnohorskelisty.cz/wp-content/uploads/2022/01/KH-Listy-02_2022.pdf, vyhledáno 31. 3. 2022.

21 Ve dnech 16.–17. června 2022, již po uzávěrce tohoto čísla, se uskutečnilo páté národní setkání v Telči, organizačně významně podpořené vedením tohoto města.